KÖZGAZDÁSZ FÓRUM

Romániai Magyar Közgazdász Társaság
Asociatia Economistilor Maghiari din România
Gesellschaft Ungarischer Ökonomen aus Rumänien
Hungarian Economist's Society of Romania

A ROMÁNIAI MAGYAR KÖZGAZDÁSZ TÁRSASÁG SZAKMAI KÖZLÖNYE **2000. március, III. évfolyam 1. szám**

Az erdélyi magyar nyelvû közgazdasági oktatás történetébõl (1990 – 2000, folytatás az elõzõ számokból, V. rész)

Az erdélyi magyar nyelvû közgazdasági oktatás történetét a huszadik század erdélyi magyarságát kedvezõtlen eseményektõl behatárolt szakaszaiként elemezve eljutottunk az 1990-es évhez, amikor a diktatúrától szabadulva a kolozsvári értelmiség a magyarság anyanyelvû oktatásának visszaállítása reményében látott munkához. Január elsõ napjaiban elkészült a matematika tanárok (Kása Zoltán, Balázs Márton) kezdeményezésére a Bolyai Egyetem visszaállításának nyilatkozata, amely a frissen alakult, demokratikusnak vélt felsõ hatósághoz és a médiákhoz sürgõsen el is jutott. Sajnos, eredménytelenül, mert nemcsak hatástalan volt a jogos kérés, hanem a gyorsan ébredõ nacionalizmus egyenesen visszatámadott és megkezdte ellenszervezkedését, beindult az iskolaháború. Ez volt az elsõ felébredésünk szakasza, mert tudatára ébredtünk annak, hogy számunkra még nem jött el a fordulat, meg a várva várt demokrácia. További reményeket táplálva a kolozsvári, elsõsorban egyetemi értelmiségiek, Balázs Sándor vezényletével elkészítettek egy önálló magyar egyetem visszaállításához alkalmazkodó komplex egyetemi struktúrát, melyet, mint a magyar anyanyelvû egyetemi oktatás jogos visszaállításának kezdeményezését jelentõ javaslatot, benyújtott az Oktatási Minisztériumhoz jóváhagyás végett. Az eredmény ismeretes, semmi sem lett belõle. Az 1995-ös oktatási törvény egyáltalán nem teszi lehetõvé, az 1999-es feltételei lehetetlenné teszik egy önálló állami magyar egyetem visszaállítását.

A Babeº–Bolyai Tudományegyetemen magyar nyelvû közgazdasági oktatás mai napig nincsen, annak ellenére, hogy például ebben az iskolai évben 376 magyar diák tanul. Ebbõl 289 a nappalin és 97 látogatás nélkülin. A magyar diákok százaléka az összlétszámhoz viszonyítva 10,69. Nézzük a BBTE közgazdasági kar utolsó öt év magyar nemzetiségû hallgatóinak statisztikáját a nappalin:

Iskolai év	összlétszám	magyar nemzetiségûek	magyar végzõsök
1994/1995	3165	307	75
1995/1996	3437	330	107
1996/1997	3592	318	126
1997/1998	2766	261	89
1998/1999	2777	219	56
1999/2000	2991	289	

A fenti statisztikából látható, hogy akár egy három szakos külön magyar vonalat is létre lehetett volna hozni, saját beiskolázási számmal.

A közgazdasági karon 1990-tõl szaktantárgyakat magyar nyelven nem adtak elõ. A pedagógiát, a pszihológiát meg a metodikát fakultatív tantárgyként magyar nyelven is hallgathatták és hallgathatják a magyar ajkú egyetemisták. A közgazdaságtant más fakultáson magyar nyelven is lehet hallgatni. Elõadó tanára Farkas Sándor, aki magyar nyelvû tankönyvet is kiadott.

A fakultáson jelenleg négy magyar ajkú tanárról van tudomásunk (Balogh Andor, Biró András, Vince Mária, Worzsák Álmos), ami elenyészõen kevés akár egy magyar anyanyelvû vonal megkezdéséhez is, amelynek az õszi beindítására maga az oktatásügyi miniszter, Andrei Marga tett ígéretet, akit a közelmúltban a BBTE rektori funkciójába újraválasztottak.

Jelenleg Kolozsváron szó van egy közgazdasági kar létrehozásáról a létesítendõ magyar magánegyetem keretében könyvelés, pénzügy és

gazdasági informatika szakokkal. Felállítására a javaslatot a Romániai Magyar Közgazdász Társaság tette.

Magyar nyelvû közgazdasági oktatás az utóbbi években Nagyváradon és Sepsiszentgyörgyön kezdõdött, elég mostoha körülmények között.

1995-ben, **Nagyváradon** indult be a Protestáns Teológia kihelyezett fakultásaként, a Sulyok István Református Fõiskola keretében, a **közgazdaságtan és egyházi intendáns** profilú szak. Egy csoporttal, 13 diákkal indult. 1999-ben végzett az elsõ évfolyam. Jelenleg négy évfolyam mûködik kb.100 diákkal. Tantárgyak megosztása szerint az elõadások 1/3 részt egyházi és 2/3 részt közgazdasági jellegûek.

Az ideiglenes akkreditálásra 1996-ban az intézet beadta igénylését az országos akkreditációs bizottsághoz. A bizottság 1997-ben válaszolt az akkreditációval kapcsolatos kérésre, és csupán a profil megnevezését kifogásolta: az indoklás az volt, hogy ilyen szak nincs Romániában. Tették ezt annak ellenére, hogy a püspökség pontosan megindokolta, hogy a két református püspökség teljes egészében hosszú távon igénybe veszi a végzõsöket, tehát nagy szükség van egy ilyen szakra.

Az intézet, az akkreditálási díjat másodszor is befizetve (kb.18 millió lej), javaslatot tett a profil megváltoztatására, leszûkítve **intézményi menedzsment** profilra, egyetlenegy egyházi tantárggyal (a többi tantárgy menedzsment jellegû lett). Erre a kérésre a fõiskola még választ nem kapott, közben az elsõ széria már végzett, anélkül, hogy létezne ideiglenes akkreditálási engedély. Ezért diplomavizsgára a végzõsök nem jelentkezhettek.

Õsszel (1999) az intézet átalakult Partiumi Keresztyén Magánegyetemmé, és ez a szak is ennek keretében folytatná tevékenységét. Ekkor azonban az az akadály merült fel, hogy egy nem létezõ fakultás nem hozható át az új egyetemre, s így a harmadszori lefizetett díj is elveszett. A végzetteknek, mivel sok hasonló eset van az országban, az Oktatási Minisztérium kidolgozott egy preszelekciós rendszerû vizsgát, amelynek letétele után állami intézmények keretében államvizsgára állhatnának, de az Országos Akreditációs Bizottság ezt a lehetõséget sem ismeri el. Az eddigi végzetteknek két lehetõségük lenne az államvizsga letételére: vagy jóváhagyják a menedzsment szakot a már megalakult magánegyetem keretében, vagy a Kolozsváron esetleg megalakuló magánegyetem közgazdasági fakultásának kihelyezett szakja lenne. Tehát kilátás van, megoldás még nincs.

Errõl a képzésrõl még annyit mondhatunk, hogy a most még ideiglenes akkreditáció nélkül mûködõ menedzsment fakultásnak van egy tanszéke, 17 állással, amelybõl három fõállású alkalmazott, három tanársegédi állás, a többi oktatói feladatot óraadó tanárok látják el, mert nem lehet versenyvizsgát hirdetni formailag nem létezõ fakultásra.

A fakultás anyagi feltételei biztosítottak, van elégséges terem, számítógépes laboratórium, könyvtár, otthon, menza stb., különösen mióta a püspökség visszakapta épületét, sõt, amennyiben jóváhagyják a kart, a keret bõvíthetõ akár kollégiumi oktatással, vagy posztgraduális képzéssel.

Sepsiszentgyörgyön 1997-ben indult el a Babeº–Bolyai Tudományegyetem kihelyezett hároméves közgazdasági jellegû szakja Menedzserképzõ Fõiskola néven. A magyar nyelvû menedzserképzés évfolyamonként egy csoporttal folyik, ebben az iskolai évben végez az elsõ csoport. Az oktatást jórészt belföldi és külföldi vendégtanárok végezték.

Az anyagi feltételek jóknak tekinthetõk, fõleg a sepsiszentgyörgyi önkormányzatnak köszönhetõen. A rendelkezésre álló infrastruktúra (korszerû bútorzattal berendezett termek, 25 számítógéppel hálózatban mûködõ laboratórium, sportbázis, könyvtár olvasóteremmel, bentlakás stb.) kielégíti az igényeket.

Az 1999/2000-es iskolai évben jelentõs változás történt a fõiskola életében, mivel Sepsiszentgyörgyi Fõiskola néven három szak, mégpedig a menedzserképzés, a közigazgatási szak és a tanítóképzõ egyesült. A fõiskola saját adminisztrációval rendelkezik, igazgató vezeti (dr. Domokos Ernõ), de a szakmai irányítást továbbra is a Babeº–Bolyai Tudományegyetem megfelelõ fakultásai végzik. A menedzsment szakot Kolozsi Jenõ professzor vezeti, aki az üzleti tudományok karának kolozsvári tanszékvezetõje.

Az intézet keretén belül megalakult a vezetõtanács, amelyben mindhárom szak egyformán képviselteti magát és közvetlenül az egyetem szenátusához tartozik.

A helyiek szándéka elõször a meglévõ fõiskola konszolidációja, az oktatás minõségi szintjének emelése, majd a fõiskolai rendszer bõvítése. Elkészült az elõtanulmány egy új fõiskolai kampusz létesítéséhez, amelyhez a helyi önkormányzat meghatározatlan idõre már átadott egy megfelelõ területet. A beruházás 70 millió lej lenne, amelyet az Oktatásügyi Minisztérium finanszírozná, hároméves ütemezéssel. A fõiskola strukturális bázisának bõvítése révén lehetõség nyílik a magyar nyelvû fõiskolai közgazdasági oktatás bõvítésére is.

Somai József